

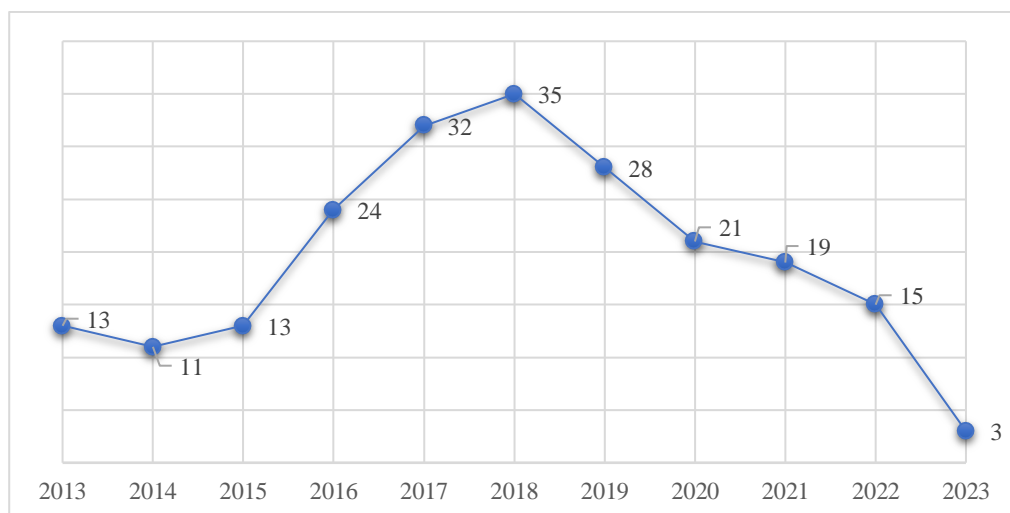
Гусарська О.В.,
здобувачка ступеня бакалавра

Кужелєв М.О.,
доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
м. Київ, Україна

ВПЛИВ FİNTECH НА ТРАНСФОРМАЦІЮ БАНКІВСЬКОЇ ІНДУСТРІЇ

Вплив діджиталізації на повсякденне життя, вподобання, поведінку глобального суспільства, на стратегію розвитку бізнесу наразі стає особливо відчутним. Зокрема, у фінансовому секторі, а саме у сфері банківництва важливим драйвером процесу цифровізації стають фінтех-компанії. Станом на 2024 рік завдяки інноваційним технологіям банки можуть ідентифікувати і верифікувати своїх клієнтів, заощаджувати їх час, надаючи послуги у найкоротші терміни онлайн і це лише частина найвагоміших досягнень.

Попри глибоку економічну і фінансову кризи, спричинені повномасштабною війною, 62% фінтех-компаній, які у лютому-березні 2024 року взяли участь в опитуванні UAFIC, заявили, що обсяг їхнього бізнесу збільшився. У 2022 році цей показник був на рівні 7%. Такий високий рівень адаптивності частково можна пояснити тим, що найбільше фінтех-компаній було зареєстровано у 2017-2019 роках (рис. 1), відтак майже третина з-поміж усіх знаходиться вже на етапі зрілості, а 75% пройшли точку беззбитковості [1]. Динаміка розвитку ІТ-галузі доволі стрімка. А підприємства ІТ-сектору зможуть значно підвищити ефективність процесів відбудови країни після перемоги [2].

Рис. 1 Динаміка кількості заснованих фінтех-компаній

Джерело: [1]

Крім того, у 2023 р. 71% фінтех-компаній повідомили про наявність співпраці з банками, тоді як 40% називають їх основними партнерами, через що можна дійти висновку: вплив фінтех-компаній – найбільш суттєвий за весь час. Він змушує

«Сучасна фінансова політика України: проблеми та перспективи»

банківську індустрію: 1) якнайшвидше інтегрувати сучасні інструменти для підтримки конкурентоспроможності, взаємовідносин з клієнтами загалом; 2) до переходу на новий етап – повністю цифровий «Банкінг 3.0» [1; 3]. Яскравим прикладом є фінтех-проект monobank, після впровадження якого інші банки почали активно розширювати функціонал мобільних програм, надавати послуги не тільки у відділеннях.

Національний банк України заявляє, що попри нереалізовану Стратегію розвитку фінтеху в Україні до 2025 року, його пріоритетом залишається розвиток сучасних цифрових фінансових послуг. Відтак, у новій безстроковій Стратегії розвитку фінансового сектору України виділено такі напрями (ціль IV «Сучасні фінансові послуги»)[4]:

- розвиток інфраструктури цифрових фінансових послуг: сприяння впровадженню мобільних застосунків для проведення фінансових операцій;
- автоматизація і безпаперові технології надання фінансових послуг: розвиток безготівкової економіки та відкритої архітектури фінансового ринку;
- регулювання віртуальних активів відповідно до європейських вимог;
- цифрова оборона фінансового сектору: підвищення надійності фінансових послуг.

Ці напрями спрямовані на модернізацію та безпеку фінансових послуг, які надаються безпосередньо банками та іншими фінансовими установами.

Проаналізувавши пріоритети Національного банку України, можна дійти висновку: найближчим часом очікуються такі технологічні впровадження у банківській індустрії України (табл. 1).

Таблиця 1

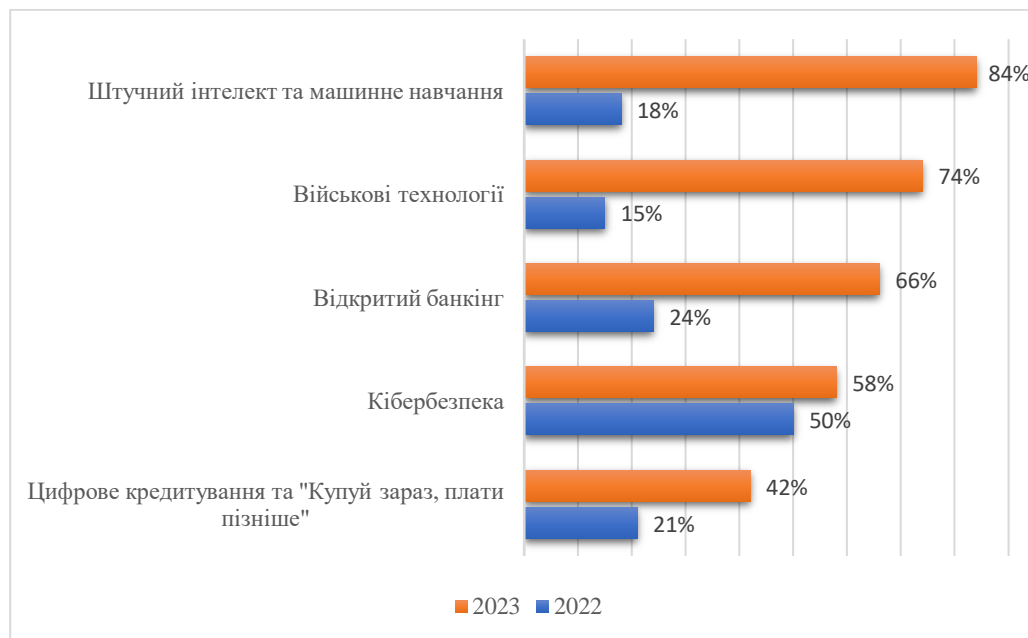
Ключові технологічні інновації у фінансовому секторі

Інновації	Сутність
Миттєві платежі	За задумом НБУ, спочатку це будуть платежі P2P, P2B, P2G із залученням СЕП НБУ (на базі ISO 20022) замість таких посередників як Visa й Mastercard. Далі перекази відбуватимуться між бізнесами, юрособами та державою. Є також ймовірність, що ці платежі стануть транскордонними. Очікувана тривалість обробки операції – 10 сек. Відтак, до кінця 2024 року НАБУ планує запустити проект «Прозора Мережа», яка охоплює лиш P2P-перекази.
Відкритий банкінг	Передбачає безпечний обмін даними через відкриті, базові чи комерційні API (ці стандарти вирішують проблему несумісності різних систем). Банки та інші надавачі платіжних послуг забезпечуватимуть третім особам доступ до даних, рахунків користувачів і можливість ініціювати транзакції за їхньою згодою. З 1 серпня 2025 року всі банки мають відкрити свої API.
Інтеграція з SEPA	Результат: банки надаватимуть послуги швидких і дешевших грошових переказів у євро. Процес приєднання України до Єдиної зони платежів в євро був запланований на 2024 рік, однак відомості про фактичне подання заяви наразі відсутні.

Розвиток СЕП НБУ	Використання стандарту ISO 20022 для сплати податків та зборів у структурованому вигляді.
Е-гривня	Стане доповненням готівкової та безготівкової форм гривні, а не замінить її. До кінця 2024 року Нацбанк проведе тестування цифрової гривні, щоб виявити, чи є з-поміж населення попит.
Розвиток Системи BankID НБУ	НБУ має на меті забезпечити українців можливістю використовувати послуги системи дистанційно в межах Європейського Союзу.

Джерело: сформовано на основі [5-11]

Описані технологічні інновації є сучасним рушієм змін у фінансовій сфері, зокрема вони вже впливають на діяльність банків. Водночас важливо визначити, які фінтех-тренди залишатимуться ключовими для розвитку галузі в найближчі роки, адже саме вони можуть визначити зміну вектора трансформацій (рис. 2).

Рис 2. Найбільш перспективні напрями розвитку фінтех-сектору в Україні в найближчі два роки

Джерело: [10]

Звідси, можна висунути припущення, що подальші інновації Нацбанку будуть пов'язані насамперед з використанням штучного інтелекту (AI). Як зазначає Ю. Федосюк – CEO національного платіжного сервісу UAPAY, штучний інтелект буде інтегрований в процес кредитування, підвищуватиме точність оцінки кредитоспроможності [12].

Спостерігаємо також, що гравці фінтех-сектору проявляють велику зацікавленість до відкритого банкінгу, що може прискорити його впровадження в Україні.

Отже, розвиток в Україні фінансових технологій стимулює банківську індустрію до трансформації. Якщо всі вищезгадані напрями та інновації будуть успішно реалізовані, вона зазнає змін, що призведуть до її повної цифровізації.

«Сучасна фінансова політика України: проблеми та перспективи»

Впровадження миттєвих платежів, відкритого банкінгу, інтеграції з SEPA, розвиток системи BankID та інших технологій, зроблять послуги банків та інших фінансових установ гіперперсоналізованими. Реалізація цих інновацій також сприятиме розвитку безготівкових технологій, покращенню безпеки фінансових операцій та підвищенню рівня фінансової грамотності серед користувачів. У результаті банківська індустрія стане більш гнучкою, здатною швидко адаптуватися до нових викликів і вимог ринку.

ДЖЕРЕЛА

1. Український каталог фінтех-компаній 2024. URL: https://drive.google.com/file/d/1YCKzK8FRm7gBTsFXbyJvoeQCCZ8d_d0_/view
2. Кужелєв М.О. Фінансові аспекти та тенденції розвитку підприємств ІТ-галузі в Україні. *Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики* : Матеріали дванадцятої міжнар. наук.-практ. конф., 8 вересня 2023 р. Одеса: ОНЕУ, 2023. С. 127–128.
3. Онуфрієнко О. Як розвиток фінтех змінює досвід надання банківських послуг. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/12/18/707820/>
4. Стратегія розвитку фінансового сектору України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=9
5. Граждан О. Що таке миттєві платежі, коли їх чекати в Україні. URL: <https://finance.ua/ua/goodtoknow/shcho-take-myttievi-platezhi>
6. В Україні презентували сучасний проєкт миттєвих платежів «Прозора Мережа». URL: <https://nabu.ua/ua/v-ukrayini-prezentovali-suchasniy-proyekt-mittyevih-platezhiv-prozora-merezha.html>
7. Затверджено Концепцію відкритого банкінгу в Україні. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zatverdjeno-kontseptsiyu-vidkritogo-bankingu-v-ukrayini>
8. Про платіжні послуги : Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
9. Жарикова А. Нацбанк планує приєднання України до Єдиної зони платежів в євро SEPA. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/12/15/707740/>
10. Фінтех тренди 2024. URL: <https://drive.google.com/file/d/1QJ51kpGQm1ZkY3aOEaPltnLwVxSpqLB1/view>
11. Вінокуров Я. НБУ проведе відкрите тестування е-гривні до кінця 2024 року. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/02/15/709998/>
12. Федосюк Ю. Фінтех у 2024 році: чого чекати. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/01/4/708359/>